

Lausunto

29.11.2023

Asia: VN/18157/2023

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot NIS2-direktiivin tavoitteista ja tarkoituksesta

-

Soveltamisalaa koskevat huomiot

Suomen Laivameklarit ry:n lausunto, 29.11.2023

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi.

Suomen Laivameklarit ry edustaa 39 yritystä, jotka tarjoavat merikuljetuksiin liittyviä palveluja. Yhdistyksen jäsenyritykset ovat agentteja, laivameklareita, satamaoperaattoreita sekä suomalaisia ja ulkomaisia varustamoja. Agenttipalvelua tarjoavat yritykset toimivat ulkomaisten varustamojen asiamiehinä tai edustajina aluskäynnillä Suomessa. Tuoteryhmästä riippuen ulkomaisella aluskapasiteetilla kuljetetaan 50 – 90 % rahdista. Satamakäynneistä noin 80 % tehdään ulkomaisilla aluksilla.

Agenttien tarjoamaan palveluun kuuluu varustamon kanssa tehdyn sopimuksen perusteella mm. tietojen välittäminen aluksen miehistöstä ja rahdista Suomen viranomaisille sekä aluksen ja miehistön tarvitsemien palvelujen tilaaminen tai järjestäminen. Työssään agentti käyttää yrityksen omia, viranomaisten, satamien, muiden palveluntarjoajien tai oman päämiehensä järjestelmiä.

IMO:n 1.1.2018 voimaan tulleessa FAL Conventionissa agentin tehtävä määritellään näin: “The party representing the ship’s owner and/or charterer (the Principal) in port. If so instructed, the agent is responsible to the Principal for arranging, together with the port, a berth, all relevant port and husbandry services, tending to the requirements of the Master and crew, clearing the ship with the port and other authorities (including preparation and submission of appropriate documentation) along with releasing or receiving cargo on behalf of the Principal.”

Suomalaisessa lainsäädännössä agentin eli aluksen asiamiehen tai edustajan tehtäviä on määritelty mm. alusliikennepalvelulaissa, alusjätteitä koskevassa lainsäädännössä ja väylämaksulaissa.

Kommentteja NIS2-sääntelyyn piiriin kuulumisesta

Suomen Laivameklarit ry:n jäsenyrityksistä suuri osa satamaoperaattoriyrityksiä kuuluu jo kokonsa perusteella (vähintään 50 työntekijää, tai liikevaihto ja tase yli 10 milj. euroa) tämän sääntelyn piiriin. Tällöin valvova viranomainen on Suomesta.

Kokonsa perusteella sääntelyn piiriin kuulunevat myös Suomessa toimivat ulkomaiset konttivarustamot, jotka ovat usein osa suurta kansainvälistä konsernia. Niiden päätoimipaikka EU:n alueella on kuitenkin muualla kuin Suomessa, joten myös valvova viranomainen on todennäköisesti muualla kuin Suomessa.

Esityksessä todetaan s. 53 näin: ”Lisäksi velvoitteiden soveltamisala voitaisiin ulottaa valtioneuvoston asetuksella liitteissä I ja II tarkoitettuja toimijatyyppejä oleviin toimijoihin silloin, kun: a) toimija tarjoaa ainoana jäsenvaltiossa palvelua, joka on yhteiskunnan tai talouden kriittisten toimintojen ylläpitämisen kannalta keskeinen; b) häiriö toimijan tarjoamassa palvelussa voisi vaikuttaa merkittävästi yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen; c) häiriö toimijan tarjoamassa palvelussa voisi aiheuttaa merkittävän systeemisen riskin erityisesti aloilla, joilla tällaisella häiriöllä voisi olla rajat ylittäviä vaikutuksia; d) toimija on kriittinen, koska sillä on erityisen suuri merkitys kansallisella tai alueellisella tasolla kyseisen toimialan tai palvelutyyppin tai jäsenvaltion muiden keskinäisriippuvaisten toimialojen kannalta.”

Meriliikenne on maailmanpoliittisten muutosten vuoksi koko ajan yhä tärkeämpi Suomen huoltovarmuudelle. Kaikki osapuolet, jotka työskentelevät meriliikenteessä voitaneen tämän vuoksi nähdä erittäin tärkeinä ja jopa kriittisinä toimijoina.

Riskienhallintavelvoitetta koskevat huomiot

Heränneitä kysymyksiä

Tulevatko näin ollen myös meriliikenteen palveluja tarjoavat pienemmät toimijat, joilla voi olla keskeinen merkitys kaupallisen meriliikenteen sujuvuudelle toiminta-alueellaan, suoraan sääntelyn piiriin? Vai onko kyseessä sääntely, joka kohdistuu meriliikenteen toimitusketjussa ensisijaisesti asiakkaisiin (mm. teollisiin toimijoihin ja tuojin) ja jalkautuu sopimusten myötä palveluntarjoajille?

Olisi myös tärkeä tietää, miten ja milloin ns ”kriittiset toimijat” kansallisesti tullaan tunnistamaan ja minkä tahon toimesta? Ja miten NIS2 toimeenpanoa ja CER-direktiivin vaatimuksia viedään samansisältöisinä eteenpäin?

NIS2-direktiivin toimijoille asettamat riskienhallinnan vaatimukset ovat erittäin laajoja, vaativia ja yksityiskohtaisia. Tämän vuoksi olisi syytä saada hyvissä ajoin ennakkoon tieto sääntelyn piiriin kuulumisesta.

Raportointivelvoitetta koskevat huomiot

-

Valvontaa koskevat huomiot

-

Seuraamusmaksua koskevat huomiot

-

CSIRT-yksikön tehtäviä koskevat huomiot

-

Tiedonhallintalakia ja täytäntöönpanoa julkishallinnossa koskevat huomiot

-

Verkkotunnusvälittäjiä koskevat huomiot

-

Kumottavaksi ehdotettuja säännöksiä koskevat huomiot

-

Vaikutustenenarviointia koskevat huomiot

-

Muut huomiot ja avoin palaute esityksestä

-

Turkkila Sari
Suomen Laivameklariliitto